

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ Sosyal Değişme ve Din Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	1/8

Ders Kodu	Ders Adı	Zorunlu (Z) / Seçmeli (S)	Yıl	Yarı Yıl	Anabilim Dalı
SEC383	Sosyal Değişme ve Din	S	3	5	Din Sosyolojisi
Haftalık Ders Saati, Kredi, AKTS		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
		2	0	2	2

GENEL BİLGİLER

Dersin Amacı

Sosyal değişme karşısında, temel dinî bilgiler ve tarihsel gelişmeler çerçevesinde sosyolojik bir yöntemle, sağlıklı yaklaşım ve değerlendirmelerde bulunabilmek.

Dersin İçeriği

Ders, sosyal değişme konusunda temel kavramlar, sosyal değişimin niteliği ve süreç, sosyal değişme kuramları: Evrimci Kuram, sosyal değişme kuramları: Dengeci Kuram, sosyal değişme kuramları: Çatışmacı Kuram, Yükseliş ve Çöküş Kuramı, dinin (İslâm'ın) sosyal değişme kuramlarına yaklaşımı gibi konuları içermektedir.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Sarıkaya Mehmet Emin. Sosyolojik Açıdan Sosyal Değişme ve Din. Ankara: Nobel Yay., 2021.

Okumuş, Ejder. Sosyal Değişme ve Din. Ankara: İnsan Yayınları, 2019. GÖLE, Nilüfer. Melez Desenler: İslam ve Modernlik Üzerine, İstanbul: Metis Yay, 2000.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ Sosyal Değişme ve Din Dersi DERS İZLENCE FORMU	İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	2/8

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Sosyal Değişme ve Din dersinde temel kavramların sistematik biçimde aktarılması için anlatım, öğrencilerin aktif katılımını sağlamak için soru-cevap, farklı bakış açılarını ortaya koymak amacıyla tartışma ve tarihsel ya da güncel dini-sosyal olayların analizinde örnek olay inceleme tekniği kullanılması hedeflenir. Konuların doğasına uygun bir biçimde tümevarım veya tümden gelim yöntemleri uygulanacaktır.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Konu ile ilgili diğer kitapları ve makaleleri okumaları ve gözlemler yapmaları önerilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı / Yardımcıları

Dr. Öğr. Üyesi Zefir Ademi

Dersin Verilişi

Tartışma yöntemi, Örnek olay yöntemi, Gösterip Yaptırma Yöntemi vb.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ Sosyal Değişme ve Din Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	3/8

Hafta	Konu
1. Hafta	Genel Giriş
2. Hafta	Sosyal Değişme Olgusu
3. Hafta	Sosyal Değişme Faktörleri
4. Hafta	Sosyal Değişme Kuramları
5. Hafta	Dinin Sosyolojik Anlamı
6. Hafta	Dinin Toplumsal İşlevleri
7. Hafta	Din Toplumsal Değişme İlişkileri
Ara Sınav	
8. Hafta	Dini Meşrulaştırım ve Teodise
9. Hafta	Dinin Etkili Olduğu Din-Toplumsal Değişim İlişkisi
10. Hafta	Dinin Etkilendiği Din-Toplumsal Değişim İlişkisi
11. Hafta	Kur'an'da Toplumsal Değişme
12. Hafta	Tağyir Tahvil Tebdil
13. Hafta	Hadislerde Sosyal Değişme
14. Hafta	Genel Değerlendirme
Final Sınavı + Bütünleme Sınavı	

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ Sosyal Değişme ve Din Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	4/8

DEĞERLENDİRME		
Etkinlik	Adet	Ağırlık (%)
Vize	1	40
Final	1	60
Diğer (Ödev, Sunum, Sözlü, Derse Katılım, Grup Çalışması, vb.)		
Toplam		%100

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ)	
ÖÇ 1	Din sosyolojisinin konusunu ve doğduğu şartları tanır.
ÖÇ 2	Din sosyolojisinin tarihi gelişiminde rol oynayan düşünürlerin görüşlerini karşılaştırır.
ÖÇ 3	Din ve toplum ilişkileri arasındaki karşılıklı etkileşimleri yorumlar.
ÖÇ 4	Dinlerin toplumsal değişme sürecinde uğradığı farklılaşmaları değerlendirir.
ÖÇ 5	Sosyal değişimin niteliği, süreç ve etmenler konusunda bilgilenir; sosyal değişmeyi sosyoloji, literatürüyle açıklayabilir.
ÖÇ 6	Sosyal değişimi açıklayan sosyolojik kuramları kavrar; aynı örnek olayı farklı kuramlar çerçevesinde açıklayabilir.
ÖÇ 7	Sosyal değişme, özellikle sanayileşme ve şehirleşme ile birlikte dinsellikteki artış veya eksilmeyi, İslâm ve batı dünyasındaki örnekleriyle tarihsel dönemleri de göz önüne alarak kavrar.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ Sosyal Değişme ve Din Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	5/8

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) – PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

	PÖÇ 1	PÖÇ 2	PÖÇ 3	PÖÇ 4	PÖÇ 5	PÖÇ 6	PÖÇ 7	PÖÇ 8	PÖÇ 9	PÖÇ 10	PÖÇ 11	PÖÇ 12	PÖÇ 13	PÖÇ 14	PÖÇ 15	PÖÇ 16
ÖÇ 1	1	2	2	3	4	1	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
ÖÇ 2	1	2	2	3	4	1	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
ÖÇ 3	1	2	2	3	4	1	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
ÖÇ 4	1	2	2	3	4	1	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
ÖÇ 5	1	2	3	4	1	3	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
ÖÇ 6	1	2	3	4	1	3	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
ÖÇ 7	1	2	3	4	1	3	3	3	4	2	5	3	5	4	2	3
0 - Katkı Yok			1 - Çok Düşük Düzeyde Katkı			2 - Düşük Düzeyde Katkı			3 - Orta Düzeyde Katkı			4 - Yüksek Düzeyde Katkı			5 - Çok Yüksek Düzeyde Katkı	

Doküman No:	ARÜ.FR.004
İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
Revizyon Tarihi:	10.12.2025
Revizyon No:	1
Sayfa:	6/8

Evet ☒ Hayır ☐

Evet ☒ Hayır ☐

Evet ☒ Hayır ☐

Evet ☒ Hayır ☐

Evet ☒ Hayır ☐

Evet ☒ Hayır ☐

[illegible]

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ Sosyal Değişme ve Din Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	8/8

DERS-PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜT (PÖÖ) İLİŞKİSİ

PÖÖ 1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma.	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme.	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma.	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 11. Toplumsal inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma.	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐